

Άρειος Πάγος 1095/1983, Τμ. Β'

Πηγή: ΝοΒ 32/84 σελ. 1009

Περίληψη: Πρόστηση. - Εργατικό ατύχημα. - Μίσθωση ανεξάρτητων υπηρεσιών. - Η ευθύνη κατά την ΑΚ 922 υπάρχει εφόσον ο προστηθείς τελούσε υπό τις οδηγίες και εντολές του προστήσαντος. Για την ύπαρξη προστήσεως είναι αδιάφορη η νομική σχέση μεταξύ προστήσαντος και προστηθέντος καθώς και η δυνατότητα διαρκούς επιβλέψεως του τελευταίου από τον πρώτο. Η σύμβαση πολιτικού μηχανικού που αναλαμβάνει την επίβλεψη ορισμένου έργου είναι κατ' αρχήν σύμβαση ανεξάρτητων υπηρεσιών. Θέματα ρυθμίσεως ευθύνης για εργατικό ατύχημα.

Απόφαση Δικαστηρίου

Προεδρεύων ο κ. Ι. ΓΟΥΡΝΑΣ, αντιπρόεδρος

Εισηγητής ο κ. Β. ΚΟΚΚΙΝΟΣ, αρεοπαγίτης

Δικηγόροι οι κ.κ. Στ. Ζωγραφίδης, Γ. Βορίλλας

Επειδή εκ του άρθρου 922 ΑΚ καθ' ο ο κύριος ή ο προστήσας άλλον επί τινος υπηρεσίας, ευθύνεται διά την ζημίαν ην προξένησεν ο υπηρέτης ή ο προστηθείς, εν τη υπηρεσία του παρανόμως εις τρίτον, προκύπτει, ότι προϋπόθεσις την εν λόγω ευθύνης, είναι, ότι ο προστηθείς, κατά την τέλεισιν της αδικου πράξεως, ετέλει υπό τας εντολάς και οδηγίας του προστήσαντος, ως προς τον τρόπον εκπληρώσεως των καθηκόντων του, ούσης αδιαφόρου της νομικής σχέσεως της συνδεούσης τον προστήσαντα προς τον προστηθέντα, ως και της δυνατότητος διαρκούς επιβλέψεως του πρώτου επί του τελευταίου. Εξ άλλου, ως συνάγεται εκ των άρθρ. 648, 676 και 922 του ΑΚ ερμηνευομένων εν συνδυασμῷ, όταν τις εκμισθῶι τας υπηρεσίας του επί χρόνον βραχύν ή μακρόν, ωρισμένον ή αόριστον, αντί μισθοῦ υπολογιζομένου, είτε κατά χρόνον, είτε κατά μονάδα παρεχομένης εργασίας, είτε κατ' αποκοπήν, διατηρεῖ δε την ανεξαρτησίαν του ως προς τον τρόπον, τόπον και χρόνον της παροχής της εργασίας, η παρ' αυτού συνυπομένη σύμβασις είναι μίσθωσις ανεξαρτήτων υπηρεσιῶν και ουχί σύμβασις εξηρητημένης εργασίας, διότι ελλείπει το κύριον αὐτῆς στοιχείον, η προσωπική εξάρτησις. Η Σύμβασις πολ. μηχανικοῦ, αναλαμβάνοντος της επίβλεψιν της εκτελέσεως ωρισμένου έργου ἐπ' αμοιβή, εἴν δὲν εἶναι εναλλαβία, εἶναι κατ' αρχήν μίσθωσις ανεξαρτήτων υπηρεσιῶν, πλην αν οὔτος προσελήφθη παρ' εργοδότη λόγω των ειδικῶν προσόντων του ως υπάλληλος, οπότε συνήψε σύμβασιν εξηρητημένης εργασίας, τουθ' ὄπερ εἶναι ζήτημα πραγματικόν, ερευνώμενον ἐν ἐκάστη συγκεκριμένη περιπτώσει. Εξ' ἄλλου ἐκ του συνδυασμοῦ των διατάξεων των άρθρων 16 § 1 του ν. 551/1914, 34 § 2 και 60 § 3 του α.ν. 1846/1951, συνάγεται, ὅτι η κατά το κοινόν δίκαιον ευθύνη προς αποζημιώσιν, ἐν περιπτώσει εργατικῶ ατυχήματος, περιωρίσθη μόνον εἰς την περιπτώσιν δόλου του εργοδότη ἢ του υπ' αὐτοῦ προστηθέντος προσώπου, καλυφθείσης και της περιπτώσεως της ειδικῆς ἀμελείας, διὰ των ὑπὸ του ΙΚΑ χορηγουμένων παροχῶν, εἴν ο παθῶν περιλαμβάνεται μεταξύ των ασφαλιστέων υποχρεωτικῶς εἰς το Ἴδρυμα τοῦτο προσώπων. Διατηρεῖται ὅμως το δικαίωμα σωρευτικῆς ἐπιδιώξεως ἀμφοτέρων των αποζημιώσεων, μόνον ὅταν ο υπαίτιος του ατυχήματος εἶναι πρόσωπον διάφορον του κατά τον νόμον προς αποζημιώσιν υποχρέου, ἤτοι πρόσωπον διάφορον του εργοδότη και των ὑπὸ τούτου προστηθέντων και εργαζομένων εἰς την ἐπιχείρησιν του εργατοῦπαλλήλων (ΟΛΑΠ 1267/76 ΝοΒ 25, 895), οπότε εἶναι αδιάφορον αν το υπαίτιον πρόσωπον ἐνήργησεν ἐκ δόλου ἢ ἀμελείας. Τέλος, κατά την ἀληθῆ ἔννοιαν της διατάξεως του άρθρου 559 αριθ. 19 του ΚΠολΔ ο δι' αὐτῆς ἰδρυόμενος λόγος ἀναιρέσεως, δι' ἔλλειψιν νομίμου βάσεως, ὑφίσταται, κατά πάσαν περιπτώσιν, καθ' ἣν, ἐκ των αιτιολογιῶν της ἀποφάσεως δὲν προκύπτουν ἐναργῶς τα κατά νόμον ἀναγκαῖα στοιχεία, διὰ την ἐν τη συγκεκριμένη περιπτώσει θεμελιώσιν της εφαρμοσθείσης διατάξεως. Ἐν προκειμένῳ, ως προκύπτει ἐκ της προσβαλλομένης ἀποφάσεως το ἐκδόσαν αὐτήν Εφετεῖον, ἐδέξατο ἀνελέγκτως ἐκ του πράγματος, ὅτι ἐξ ἀμελείας του ἐναγομένου και ἤδη ἀναιρεσειόντος, ὄντος ἐπιβλέποντος μηχανικοῦ, διὰ την ἀνέγερσιν πολυκατοικίας ἐν Θεσ/νίκη και ἐπὶ της οδοῦ Κατακάλου 8, συνδεομένου δε μετὰ του εργολάβου του έργου τούτου, διὰ συμβάσεως ἀνεξαρτήτων υπηρεσιῶν, βάσει της οποίας ἀνέλαβε την εφαρμογήν ἐν γένει μελέτης ἀνεγέρσεως οἰκοδομῆς ἀπὸ ἀπόψεως ἐδαφολογικῆς, στατικῆς και δομικῆς, ως και την ἐπίβλεψιν της ἀκριβοῦς ἐκτελέσεως της μελέτης ταύτης και της ἀσφαλούς και ἐντέχνου θεμελιώσεως της οἰκοδομῆς, διὰ των ὑπὸ του Εφετείου παρατιθεμένων ἐν τη ἀποφάσει του ἐσφαλμένων ἐνεργειῶν και παραλείψεων του, ἐγένετο υπαίτιος της ἀποτόμου και ὀλοσχεροῦς καταρρευσεως της ως ἄνω οἰκοδομῆς, συνεπεία της οποίας κατεπλακώθησαν, πλην ἄλλων και ο Α.Α. ** σύζυγος και πατήρ των ἀναιρεσιβλήτων, ὅστις και ἀπεβίωσε συνεπεία των τραυμάτων του. Μεθ' ο το Εφετεῖον ἐξαφανίσαν την πρωτόδικον ἀπόφασιν, ἐδέξατο ως ἐν μέρει βάσιμον την κατά του ἀναιρεσειόντος ἀγωγὴν ἀποζημιώσεως των ἀναιρεσιβλήτων ἐκ του κοινῶ δικαίου, ἀποκρούσαν ἐμμέσως ἐκ του πράγματος ως ἀβάσιμον την ἐνώπιον αὐτοῦ προταθείσαν, προς ἀπόκρουσιν της ἐφέσεως, ἐνστάσιν του ἀναιρεσειόντος, ἐπὶ ἐλλείψεως προσωπικῆς ευθύνης του, κατά τα ἀρθρα 16 § 1 ν. 551/1914, 34 § 2 και 60 § 3 του

α.ν. 1846/1951, εν συνδ. προς το άρθρ. 922 ΑΚ, εκ του λόγου ότι ούτος μεν ετέλει εις σχέσιν προστήσεως μετά του εργοδότη, ενεργών από τας εντολάς και οδηγίας τούτου, το δε θύμα ήτο ησφαλισμένον εις το ΙΚΑ. Ούτως αποφηνάμενον όμως το Εφετείον, χωρίς ν' αναφέρη εις την απόφασίν του, ότι ο εναγόμενος, εν τη εκτελέσει των καθηκόντων του δεν ετέλει υπό τας εντολάς και οδηγίας του εργολάβου-κατασκευαστού, ως προς τον τρόπον εκπληρώσεως τούτων, διέλαβεν εν τη αποφάσει του ανεπαρκείς αιτιολογίας, καθιστώσας ανέφικτον τον υπό του ΑΠ έλεγχον της ορθής ή μη εφαρμογής των προπαρατεθεισών διατάξεων, στερήσαν ούτω αυτήν νομίμου βάσεως, κατά τας σχετικές βασίμους περί τούτου αιτιάσεις, εκ του άρθρ. 559 αρ. 19 του ΚΠολΔ, του 2ου λόγου του δικογράφου των προσθέτων, τοιαύτην έννοιαν εχούσας. Όθεν δέον ν' αναιρεθή η απόφασίς του αύτη, κατ' άρθρ. 559 αριθ. 19 του ΚΠολΔ, της υποθέσεως δε χρηζούσης περαιτέρω διευκρινίσεως, να παραπεμφθή αύτη εις το κατά τον Κανονισμόν του Δικαστηρίου τούτου αρμόδιον 4ον τμήμα προς περαιτέρω έρευναν και εκδίκασιν (άρθρ. 580 § 3 ΚΠολΔ), συμφηφιζομένης άμα της δικαστικής δαπάνης μεταξύ των διαδίκων, λόγω ευλόγου αμφιβολίας των αναιρεσιβλήτων, κατά την κρίσιν του Δικαστηρίου, περί την έκβασιν της προκειμένης δίκης (άρθρ. 176, 179 και 183 του ΚΠολΔ).